ת"ל °כל אשר בתוכו יטמא" וסמיך ליה "מכל האוכל" אוכל מטמא מאויר כלי חרס ואין כל הכלים מטמאין מאויר כלי חרס: רב חסדא רמי פיסחא אפיסחא ומשני: ~~מי א"ר יהושע~~ שתיהן כאחת ורמינהו *א"ר יוסי אין הנדון דומה לראיה כשהעידו רבותינו על מה העידו אם על הבשר שנטמא בולד הטומאה ששורפין אותו עם הבשר שנטמא באב הטומאה זה טמא וזה טמא, אם על השמן שנפסל בטבול יום שמדליקין אותו בנר שנטמא בטמא מת זה פסול וזה טמא אף אנו מודים בתרומה שנטמאת בולד הטומאה ששורפין אותה עם התרומה שנטמאת באב הטומאה אבל היאך נשרוף אפילו תלויה עם הטמאה שמא יבא אליהו ויטהרם ומשני הא ר"ש ואליבא דר' יהושע הא ר' יוסי ואליבא דר' יהושע *דתניא י"ד שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת ושורפין תרומות טמאות תלויות וטהורות דברי ר' מאיר, ר' יוסי אומר טהורה בפני עצמה ותלויה בפני עצמה וטמאה בפני עצמה אמר ר"ש לא נחלקו ר' אליעזר ור' יהושע על הטהורה ועל הטמאה שאין שורפין, על התלויה ועל הטהורה ששורפין, על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה שר' אליעזר אומר תישרף זו בעצמה וזו בעצמה ור' יהושע אומר שתיהן כאחת והא מתניתין ר' יוסי היא? הכי קאמר ר' יוסי לר' מאיר: אפילו ר"ש ואליבא דר' יהושע דמיקל, כי מיקל בתלויה וטמאה אבל בטהורה וטמאה לא. רבי יוסי בר' חנינא רמי תרומה אפיסחא ומשני: ~~מי אמר ר' יהושע~~ שתיהן כאחת ורמינהו *חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה רבי אליעזר אומר אם היתה מונחת במקום התורפה יניחנה במקום המוצנע, ואם היתה מגולה יכסנה, רבי יהושע אומ' אם היתה מונחת במקום המוצנע יניחנה במקום התורפה ואם היתה מכוסה יגלנה גרמא אין בידים לא ומשני הא רבי שמעון אליבא דר' יהושע הא ר' יוסי אליבא דר' יהושע. ר' אלעזר רמי תרומה אתרומה ומשני: ~~מי אמר ר' יהושע~~ גרמא אין בידים לא ורמינהו *חבית של תרומה שנשברה בגת העליונה ותחתיה חולין טמאין מודה ר' אליעזר (*לר') יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל, ואם לאו ר' אליעזר אומר תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד *ר' יהושע אומר יטמאנה ביד ומשני שאני התם דאיכא הפסד חולין, מתקיף לה רבא מתני' נמי איכא הפסד עצים א"ל אביי *להפסד מרובה חששו להפסד מועט לא חששו, ומנא תימרא דלהפסד מרובה חששו ולהפסד מועט לא חששו? דתניא חבית של שמן תרומה שנשברה בגת העליונה ובתחתונה חולין טמאין מודה ר' אליעזר לר' יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל ואם לאו תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד *מ"ש שמן דראוי להדליק יין נמי ראוי לזילוף וכ"ת זילוף לאו מילתא היא והאמר שמואל משום ר' חייא שותין מלוג בסלע ומזלפין מלוג בשתים? בחדש, והא ראוי לישנו? *אתי ביה לידי תקלה, שמן נמי אתי ביה לידי תקלה? דרמי ליה בכלי מאוס, יין נמי רמי ליה בכלי מאוס? לזילוף קא בעי ליה בכלי מאוס רמי ליה? *ותקלה עצמה תנאי היא דתניא חבית של יין של תרומה שנטמאת ב"ש אומרים תשפך הכל ובית הלל אומרים תעשה זילוף אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי אני אכריע בשדה תשפך הכל בבית תעשה זילוף איכא דאמרי בחדש תשפך הכל בישן תעשה זילוף אמרו לו אין

תורה אור
ויקרא יא

ת"ל וסמיך ליה מכל האוכל. כלומר האי "כל אשר בתוכו" שאמרתי לך באוכל אמרתי לך ואי כמאן דמלי טומאה חשיב ליה לאילון כמלאת טומאה נוגעת בגבו של כלי שטף וכלי שטף מטמא מגבו אלא שמע מינה "כל אשר בתוכו יטמא" מחמת כלי הוא דמטמא ואשמעינן קרא דאוכלין ומשקין הוא דמקבלי טומאה מולד הטומאה אבל כלי לא, ומהאי פירוקא נפקא לן בכל דוכתא הא דאשכחן דאין כלי ראשון מטמא כלי ואין אוכלין ומשקין מטמאין כלי כדיליף לעיל מק"ו ואדם נמי שאינו אב הטומאה כגון נוגע בטומאת נבלה ובשרץ לא מטמא כלי דכתיב "והנוגע בנבלתם יטמא" ולא כתיב כבוס בגדים אבל גבי נושא גזירת הכתוב היא בטומאת משא שמטמא אדם לטמא בגדים שעלין בשעת משא ולא בגדים הבאין לאחר מכאן אלמא ולד הטומאה לא מטמא כלי חוץ מטמא מת שהוא אב הטומאה וכן אדם לא מצינו לו טומאה בכל התורה אלא מאב הטומאה כגון ע"י שרץ ונבלה ושכבת זרע ועל ידי זב ומעיינותיו ומדרסו ועל ידי נדה ומעיינותיה ומדרסה וע"י טמא מת: **שתיהן כאחת.** בתלויה וטמאה בחמץ בפסח: **ורמינהו כו'.** וקתני היאך ישרף אפילו תלויה עם הטמאה: **מתני' ר' שמעון היא ואליבא דרבי יהושע.** וברייתא רבי יוסי אמרה כדקתני אמר ר' יוסי אין הנדון כו' ולקמן פריך והא מתני' ר' יוסי נמי קאמר לה דתנן א"ר יוסי אינה היא המדה: **ושורפין תרומה תלויה וטמאה וטהורה.** הכל ביחד ר' מאיר לטעמיה דאמר מדבריהם למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח: **ה"ג לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על טהורה ועל טמאה שאין שורפין על התלויה ועל הטהורה ששורפין.** דהואיל ולא הוחזק טומאה אין נראה כמטמא בידים: **על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה.** דהואיל ואין לה טומאה ודאית הרי היא מטמא בידים לר' אליעזר, ור' יהושע סבר כיון דתלויה היא אי אתה מוזהר על שמירתה: **רמי תרומה אפיסחא.** תרומה דעלמא אתרומה דפיסחא: **ומי א"ר יהושע שתיהן כאחת.** דמותר לטמא תלויה בידים: **בידים לא.** ואע"ג דתלויה היא: **הא.** דקתני בידים לא ר' יוסי היא ואליבא דר' יהושע דגבי תלויה דפיסחא נמי הכי אמר ואנן היאך נשרוף אפילו תלויה עם הטמאה: **מתני' נמי איכא הפסד עצים.** ואמאי קאמר רבי יוסי אליבא דרבי יהושע דלא: **מודה רבי אליעזר כו'.** אמסקנא קאי אאם לאו תרד ותטמא ולקמן פריך מודה רבי יהושע לרבי אליעזר מבעי ליה מכל מקום קתני גבי שמן דכולהו מודו שלא יטמאנה בידים משום הפסד חולין דשמן חולין שנתערב תרומה בהן יאסרו לכהן ולזר משום טומאה דתרומה, משום דהפסד מועט הוא כלומר דראוי להדליק: **לאו מילתא היא.** לא חשיב והרי הפסידו: **שותין מלוג.** שנמכר בסלע ומזלפין מלוג הנמכר בשתים נוח לקנות לוג בשתי סלעים לזילוף מלקנותו לשתיה ומי שאינו עשיר יקח יין בזול לשתייתו לוג בסלע ויין ביוקר לזילוף: **בחדש.** דאין ריחו נודף ואין ראוי לזילוף: **אתי ביה לידי תקלה.** אם ישהנו אצלו עד שיתיישן אתי למשתי מיניה: **לזילוף קבעי ליה.** וצריך שיהא לו ריחו טוב ובכלי מאוס רמי ליה בתמיה: **ותקלה עצמה.** אי חיישינן לה ואסור לשהויי, אי לא, תנאי היא: **תשפך הכל** (א). לשון חבילה כלומר תשפך יחד ולא לזלף דילמא אדמזלף קלי קלי אפי' בו ביום אתי למשתיה: **בשדה תשפך הכל.** שאין מזלפין בשדה והא לא אמרינן שיביאנה בבית לזלפו דאדהכי אתי ביה לידי תקלה: **ואיכא דאמרי.** לשהייה מועטת (לא חיישינן) כי הא מן השדה לבית לא חיישינן אלא בחדש תשפך הכל כו' (ב): ***אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי.** כמה שנים אחר בית הלל וב"ש היה: **אמרו לו.** בני דורו: אין

מי אמר ר' יהושע שתיהן כאחת ורמינהו חבית. אומר ר"י הא דלא משני פסח שאני דמשמע ליה דפסח לא מעלה ולא מוריד מדשרי בתלויה ואסר בטהורות א"כ מה שהיא תלויה הוי הטעם: **הא** ר' שמעון אליבא דר' יהושע. תימה לר"י לר' שמעון כיון דשרי תלויה לטמא ביד א"כ שרי לשורפו ואמאי קרי ליה תלויה דתלויה היינו לא אוכלין ולא שורפין וי"ל דתלויה לר"ש היינו דלא מחייב לשורפו: **ראוי** לזילוף. אף על גב דתרומה טמאה בשריפה כיון דמסקינן בפ' בתרא דתמורה (ד' לג.) הראוי לשריפה שרפה הראוי לקבורה קבורה והוא הדין בכי האי גוונא הואיל וראוי לזילוף*: אין

[וע"ע תוס' שבת דף כה. ד"ה כן]

◆

רבינו חננאל

אמר ליה לא אמרינן כמאן דמלי שרצים ונים' כאלו השרץ עצמו נגע בפת ותהוי הפת תחלה דתניא יכול יהו הכלים מטמאין מאויר כלי חרס ת"ל מכל האוכל אשר יאכל אוכלין ומשקין מטמאין מאויר כלי חרס ואין כלים מטמאין מאויר כ"ח ואי ס"ד דאמרינן כמאן דמלי [שרצים] דמי הא קא נגעי שרצי' בכלים אמאי לא מטמו אלא כיון דלא מיטמו הכלים מאויר כלי חרס ש"מ דלא אמרי' כמאן דמלי שרצים דמי. אחרי כל הדברים הללו חזרנו למשנתנו: רב חסדא רמי פסחא אפסחא תנן במתני' כי אמר ר' יוסי על התלויה ועל הטמאה נחלקו ר' אליעזר אומר תשרף זו בעצמה וזו בעצמה ר' יהושע אומר שתיהן כאחת איני והתניא אמר ר' יוסי אין הנדון דומה לראיה כו' אבל היאך נשרוף אפי' תלויה עם הטמאה שמא יבוא אליהו ויטהרנו פי' התלויה ומשני משנתנו כר' שמעון דמתני' ששורפין התלויה והטמאה יחדו דברי יהושע וברייתא דקתני אבל היאך נשרוף אפילו תלויה וטמאה כאחת שמא יבוא אליהו ויטהרנו: ר' יוסי אליבא דר' יהושע וקשי' והא ר' יוסי היא דקתני במתני' כי ר' יהושע אומר התלויה והטמאה שתיהן כאחת ואיך מוקמת לה לברייתא כר' יוסי דתניא אבל היאך נשרוף אפי' תלויה עם הטמאה ושנינן הכי קאמר ליה ר' יוסי לר' מאיר לדידי אפי' תלויה עם הטמאה אין שורפין אלא אפי' לר' שמעון אליבא דר' יהושע דמיקל לא מיקל אלא בתלויה וטמאה אבל טהורה וטמאה לא שורפין: ר' יוסי בר' חנינא רמי תרומה אפסח ומשני איך אתה שונה שר' יהושע אומר שתים כא' שנמצא מטמא התלויה בידים והלא בחבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה לא התיר לטמאותה בידים אלא ע"י גרמא ומשני כרב חסדא כי זה ששנינו במשנה ר' יוסי אפי' לר' שמעון שמיקל אליבא דר' יהושע חשיב לר' מאיר. ומשנה דתרומה אליבא דר' יוסי אליבא דר' יהושע שנאה ר' יוסי אליבא דידיה דמחמיר: ר' אלעזר רמי תרומה אתרומה ומשני איני דלא התיר ר' יהושע בתלויה לטמא בידים והא בחבית של תרומה שנשברה בגת העליונה תחתונה יש בה חולין טמאה אמר ר' יהושע אף יטמאנה ביד. ומשני שאני התם דאיכא הפסד כלומר כיון שהגת התחתונה בתוכה חולין טמאים אם הוריד התרומה עליהם יפסידם. ואקשינן והא מתני' דאיכא הפסד עצים שאתה מצריכו לעשות שתי מדורות ולשרוף הטהורות באחת והטמאות [באחת] ולא חייש אלא אמר זו לעצמה וזו לעצמה ושנינן להפסד מרובה כגון הפסד של חולין חששו אבל הפסד מועט שהוא של עצים לא חששו ושמעינן האי סברא מהא דתניא חבית של שמן של תרומה שנשברה בגת העליונה והתחתונה טמאה ולא התיר ר' יהושע לטמאה ביד כדרך שהתיר ביין אלא אמר תרד ותטמא ואל יטמא ביד לאו מכלל דכיון שאינו הפסד מרובה בשמן דהא ראוי להדליקו לפיכך לא חששו, ואמרינן למה בשמן** אינו הפסד מרובה? משום דראוי להדליקו בנר ובין שמן העומד לאכילה לשמן העומד להדלקה הפסדו מועט גם היין הטמא נמי ראוי לזלף בו כשמן ולא עוד אלא שהיין הטוב הוא הנמכר לזילוף ואין בו הפסד דהא אמרי' שותין מלוג בסלע אבל לזילוף אין מזלפין אלא מן המובחר הנמכר לוג בשני סלעים. ודחי' זה היין חדש הוא שאינו ראוי לזילוף כשמן ואמרי' יניחנו עד שתישן ודחנין חיישינן דלמא אינשי ושתי ליה אי הכי שמן נמי ניהוש דלמא אכיל ליה ודחי' שמן רמי ליה בכלי מאוס אבל יין דבעי ליה לזילוף וריחו הוא דבעיא אי רמי ליה נמר ריחו חיים ולא שדי ליה ואתי ביה לידי תקלה ותקלה תנאי היא דתניא חבית של יין של תרומה שנטמא ב"ש אומר תשפך הכל וב"ה אומר תעשה זילוף ולא חייש לתקלה והלכה כב"ה ואע"ג דאמר ר' ישמעאל בר' יוסי אני אכריע וקימא לן כל מקום ששנים חלוקים ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע ר' ישמעאל תלמיד הוא ולא חשיב ר' ישמעאל בר' יוסי לאכרועי דהא ר' יוסי אביו של ר' ישמעאל שאמר שמועה זו משמו תלמיד שלישי לגבי ב"ה וב"ש הוא לכשתחשוב מרבן יוחנן בן זכאי שהוא תלמיד להלל עצמו עד ר' יוסי אתה מוצא אותם שלשה ר' יהושע ור' עקיבא ור' יוסי ולא עדיף ר' ישמעאל לאכרועי:

קלא א מיי' פ"ה מהל' טומאת מת הל' ו וס"ג מהל' כלים הל' ב:

קלב ב שם הלכה ג:

קלג ג ד מיי' פי"ב מה' תרומות הלכה ה:

קלד ה שם הלכה יב:

ויקרא יא:לג
וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא ואותו תשברו

לדף
מכל האוכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא

לעיל טו.

◆

הגהות
הב"ח

(א) רש"י ד"ה תשפך הכל. נ"ב ובב"ק דף קטו גרס הכל וכן נ"ל נכון: (ב) רש"י ד"ה והיכא דאמרי וכו' אבל וכו' הס"ד ואח"כ מ"ה אמרו לו לאו ב"ש וב"ה קאמרי דהא ר' ישמעאל בר' יוסי כמה שנים אחר ב"ה וב"ש היה אלא אמרו לו בני דורו כצ"ל והד"א:

לעיל טו: [וש"נ]

שם [וש"נ]

[ורבי]

[ועי' מ"ש לעיל טו. על הגליון]

לעיל טו: וש"נ
שבת קנד:

ב"ק קטו:

[שם: לקמן לג: חולין נג:]

[יומא סו.]

[בכ"י אי' הכל ופי' רש"י כולה ביחד. ובערוך גרס הכל פי' לאלתר]

[נ"ל דזה הדבור הוא מיותר. מרלה לג]

נושא/מבנה

3 אוקימתות מצילות סתירות
בדברי ר' יהושע שמובאו ב-
בענין ביעור תרומה

נושא
היתר לטמאות ביד
במקום הפסד
מרובה

נושא
מח' תנאים
אי חיישינן
לתקלה